

VÍKEND NA MORAVĚ

in.ihned.cz/cr

FOTO: KAMILA MACHALOVÁ

Památkově chráněné stavení ve vsi Vápenky. (vlevo) Silvestrovský sestup z Javořiny a lyžařský areál na slovenské straně (vpravo a dole).

zvlněné Vizovické vrchy. Na slovenskou stranu jsou nádherné výhledy na Pováží a Malé Karpaty se zříceninou Čachtic, které proslavila krvavá hraběnka Alžběta Bathoryová.

Prales a Smedný mnich

Kromě setkání s „bratry“ Slováky nabízí Velká Javořina ještě jednu odměnu. Po letech bude otevřena Holubyho chata, stojící čtyři sta metrů pod vrcholem. Postavili ji v roce 1924 skauti a turisté z Moravy. Je pojmenována po evangelickém faráři, botanikovi a národopisci Josefu Ludovítovi Holubym z nedaleké slovenské Lubiny. Ochutnat můžete skvělou zelnáčku nebo pivo z Šariše Smedný mnich.

Teprve před pár týdny ochranáři oznámili, že prstenec lesů kolem vrcholu Javořiny brzy

prohlásí oficiálně za prales. Jde totiž o přírodu prakticky nedotčenou těžbařským průmyslem a turistickým ruchem.

Má to své příčiny. Dřevo se na svazích hory netěží ani neuklízí už asi sto let. Nechat les na svazích Velké Javořiny tak, jak je, napadlo již Lichtenštejny, původní majitele. Těžit dřevo se tak přestalo kolem roku 1905. A protože ani pozdějším vlastníkům a správcům se nevyplatilo svázat dřevo z těžko přístupného terénu, i oni les nechávali napospas svému osudu. Vnímavý návštěvník si všimne, že les má jiný charakter než okolní porosty. A tak už tady vlastně sto let vzniká „moravský Boubín“ plný jasanů, buků, javorů a orchidejových luk.

Lyže s sebou

Pokud si netroufnete ani na výstup ze Strání, můžete na Javořinu vyjet i autem. Ovšem nejprve musíte na Slovensko. Jediná přístupová

cesta totiž vede ze Staré Turé. Posledních sedm kilometrů se ale stejně jede do strmého kopce, proto je dobré mít s sebou sněhové řetězy. A když už nahoru zamíříte autem, nezapomeňte si ani lyžařskou výbavu. Na slovenské straně hory totiž čeká turisty sjezdovka. Dospělí za celý den zaplatí 280 slovenských korun, půldenní lístek je za 180. V pokladně i ve vyhřátém bufetu Krb můžete platit i českými bankovkami. Jen kurs je nevýhodný: jedna ku jedné. Vleky jsou v areálu celkem čtyři, všechny typu poma. Nejdelší měří 750 m a končí pod televizním vysílačem. Převýšení nejdelší sjezdovky je 128 m a doporučuje se spíše pro zdatnější, ostatní mohou využít kratší tratě. Areál je však odkázaný výhradně na přírodní sníh, a tak záleží jen na počasí. Potrápit lyžaře může i vítr, který tu umí být hodně nepříjemný.

FOTO: VELKÁ JAVOŘINA.SK

Javořinská sjezdovka není jediným lyžařským areálem v okolí. Hned poblíž Strání leží sjezdovka Štrbáň. Vznikla nedávno, takže nabízí i lepší služby. Terény jsou ideální jak pro začátečníky, tak zkušenější. Celá sjezdovka je osvětlená a otevřeno mívají až do půl sedmé. Vlek si lze pronajmout i pro uzavřenou skupinu a lyžovat klidně celou noc. Sjezdovka s délkou 530 m slibuje převýšení jen 88 m, celodenní lyžování zato stojí jen 150 Kč.

Za sklářskými mistry

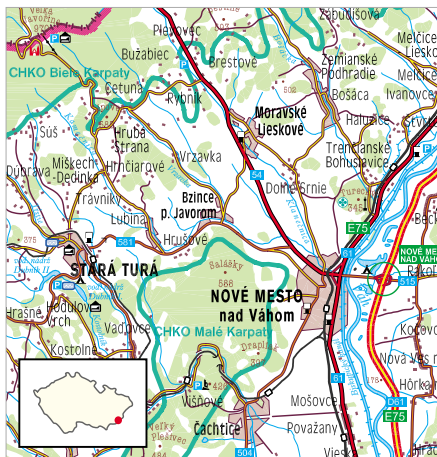
Přímo ve Strání mají jedny z nejstarších dochovaných sklárů u nás. Stavbu továrny pod Javořinou iniciovali Lichtenštejny roku 1794. Lokalitu zvolili v centru bukových lesů, nedaleko Uherského Ostrohu, naleziště sklářského písku, a na staré cestě do Uher. Kníže Alois z Liechtensteina přizval k práci na výstavbě sklárny za 9908 zlatých architekta Karla Rudzinského a chemika a skláře Franze von Weisbacha, ten se stal prvním správcem. Sklárnám v posledních letech hrozilo zavření, přitom zdejší výrobky, především ručně broušené soupravy z křišťálu, se považují za hodnotné.

O pár údolí dál, v nedaleké vesnici Vápenky, se dochovaly malebné domky, v nichž žili dělníci, kteří těžili vápenec pro sklárnu. Tak jako řada jiných samot roztroušených po kopcích a údolích Bílých Karpat jsou památkově chráněny. ■

KAMILA MACHALOVÁ

Jak se tam dostat

Tři sta kilometrů dlouhá cesta autem z Prahy do Strání se dá zvládnout za tři a půl hodiny. Z Brna se jede po zmodernizované mezinárodní E 50 až do Uherského Hradiště, odkud je to už jen pár kilometrů po zpravidla dobře udržovaných místních silnicích. Železnice do Strání nevede, musí se přestoupit v Uherském Hradišti nebo Uherském Brodě na některou z pravidelných autobusových linek.

MAPA: © KARTOGRAFIE PRAHA

FOTO: ČTK